

GUTENBERG
- és hivatásos fürkészei -
DIGITALIZÁLVA

Beszámoló
az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
2015. évi működéséről

Budapest, 2016

Tartalomjegyzék

Gyarmati György: Gutenberg – és hivatásos fürkészei – digitalizálva	4
BESZÁMOLÓ, 2015	7
I. A Történeti Levéltár historia domusa, 2015	7
II. Iratátadások, iratátvételek	13
III. Az állampolgári ügyek intézése	14
IV. A tudományos kutatók fogdása	16
V. A levéltári feldolgozó munka	19
VI. A tudományos feldolgozó munka	25
VII. Gazdálkodás	28
FÜGGELÉK	
A Történeti Levéltár munkatársainak válogatott publikációs jegyzéke, 2015	33

Felelős kiadó:
GYARMATI GYÖRGY
főigazgató

1369 Budapest, Pf. 367.
www.abtl.hu

Nyomdai előkészítés és kivitelezés:
Arcus Stúdió, Vác

ISBN 978-963-87554-7-6

Gutenberg – és hivatásos fürkészei – digitalizálva

Online kitölthető állampolgári beadványok, online kutatási kérelmek; digitális kutatói példány; elektronikus kutatás-előkészítő munka, elektronikus kutatónapló és kutatóterem; digitális, interneten is elérhető iratgyűjtemény, digitális iratmásolat, digitális fotó és fotótár, optikai karakterfelismerő rendszer (OCR), digitális parancsgyűjtemény, digitális segédlet, e-Archívum-adatbázis, wifi-hozzáférés, *Beszélő*, az internetes folyóirat, Facebook kommunikáció.

Nincs tévedés, Kedves Olvasó! Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) beszámolóját tartja kézben. Éppúgy, mint közel két évtizede, minden évben. Tettük a dolgunkat 2015-ben is, az egyéni és a kollektív információs kárpótlás ügykörében. Ám mostanra munkavégzés közben is elszaporodtak a fentebb sorolt neologizmusok. Innét szüremlettek át az éves riport oldalaira, a napi munka jellegének változása következtében.

Alaptevékenységünk intenzitásának évenkénti sarokszámai mindig pulzálnak. Az állampolgári érdeklődés hektikusságának most éppen a leszálló ága van mögöttünk (2014/2015 = 73%), miközben az arra jogosultaknak kiadott másolatok példányszáma alig mérséklődött (2014/2015 = 90%). Ugyancsak apadt némileg a kutatóteremben megfordulók száma (2014/2015 = 85%), ám a kevesebb kutatási esethez képest jóval több volt a másolatigénylés (2014/2015 = 127%). Minden szempontból gyarapodott viszont az e-levéltár irányába való elmozdulás, amit a korábbi évek kellően megalapoztak irataink tömeges savtalanításával, mivel azokat előzetesen – az állományvédelemmel összefüggésben és az adatvesztést elkerülendő – digitalizáltuk. Miközben a hagyományos iratszolgáltatási tevékenységünk sem állt le, több iratot tudunk átvezetni az elektronikus kutatói hozzáférés, illetve nyilvános megjelenítés számára.

A levéltár digitális átállása az elmúlt években rohamosan felgyorsult: tavaly már kétszer annyi, közel félmillió oldalnyi iratot digitalizáltunk, mint 2014-ben, jelenleg pedig már több mint hárommillió lapnyi szkennelt iratanyagból tudjuk biztosítani az elektronikus kutatás lehetőségét. Az országban egyedi, különálló digitális kutatótermet működtetünk, ahol már a szükséges adatvédelmi szabályok betartását is elektronikus formában tudjuk biztosítani. A levéltár iratainak központi adatbázisa – amely több mint kétszáz ezer dosszié és nyolcszáz ezer megfigyelt személy adatait tartalmazza –, tudományos kutatóink számára a helyszínen és az interneten keresztül is elérhető. A digitális korszakváltás fordulatának része, hogy az elektronikus iratanyagot már nemcsak képként tároljuk, de az optikai karakterfelismerés révén nagy tömegű szöveges állományban is tudjuk biztosítani a keresést és a különböző szűrések lehetőségét. (A közeljövőben ez az adottság nemzetközi szinten is a legkorszerűbbnek számító adatbányászati szoftverek alkalmazásával nyithat új, eddig idehaza korántsem rendszeresített kutatási lehetőségeket.) A kutatóterem látogatói a levéltár által biztosított számítógépes adatbázisok és elektronikus segédletek mellett munkájukhoz már ingyenes wifi-szolgáltatást is igénybe vehetnek.

Nemcsak a kutatók élvezhetik ugyanakkor a digitális korszakváltás előnyeit: az egyéni információs kárpótlási kérelmek közel 60 %-a jelenleg már online formában érkezik az intézményhez. Ez összefügg a korábbi évek beszámolóiban már jelzett nemzedékváltással: mára a Levéltár ügyfélköre mindinkább az egykori megfigyelték-meghurcoltak gyermek- és unokagenerációjából kerül ki¹. A fenti két „célcsoport” mellett számos további digitális szolgáltatást nyújt a Levéltár bárki számára hozzáférhető módon. Ezek közül érdemes megemlíteni az egykori állambiztonsági ~~szervek több száz vezetőjének pályaképét feldolgozó nyilvános~~ archontológiai adatbázist, a közel háromezer belügyi normát tartalmazó parancsgyűjteményt, a két és félezer történeti értékű fényképet bemutató fotóadatbázist, a mára jelentős szakmai reputációt szerző negyedéves internetes folyóiratot (*Betekintő*), vagy a recski kényszermunkatábor virtuális, háromdimenziós modelljét.

¹ Lásd, Nemzedékváltás. Beszámoló az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 2011. évi működéséről. ÁBTL, Budapest, 2012.

BESZÁMOLÓ, 2015

A Levéltár szolgáltatásainak, valamint az általa őrzött iratanyagok a szélesebb körű bemutatásában mára már a hagyományosnak tekinthető elektronikus információs csatornák (email, honlap, elektronikus hírlevél) mellett a közösségi média lehetőségeit is kihasználjuk: jelenleg az ÁBTL rendelkezik az egyik legnagyobb számú és legaktívabb, közel négyezer fős levéltári Facebook-közösséggel.

A közelmúlt levéltár- és történettudományi feltárásában való részvételünk változatlanul az államszocializmus-kori intézmény- és szervezettörténeti feldolgozásra koncentrál. Az archontológiai irányultság adja a levéltári „belső” munkálatok fősodrát. Az őrzött iratok ezt a profilt nem csapán kínálják, hanem el is várják, ráadásul ezek a „külsős” politika- és/vagy a társadalomtörténeti utóhasznosítások során szinte egyformán meghivatkoztak.

Az utóbbi években növekvő készenlétet és erőfeszítést igényelnek nemzetközi kapcsolataink. A posztszocialista országok hozzánk hasonló feladattal létrehozott tárintézményeivel való együttműködés – legyen szó akár kétoldalú munkálatokról, akár a „Hét nővér” hálózat közös rendezvényeiről – egyre sűrűbben töltik ki idegen nyelven tárgyaló-, illetve előadóképes munkatársaink naptárát. (Az alapítók száma után, az „*European Network of Official Authorities in Charge of the Secret Police Files*” országokénti intézményeinek kooperációját hívjuk magunk között „Hét nővér” hálózatnak.)

Nem csupán funkcionális feladatainkat illetően tolódik el tevékenységünk a papír alapú ügyintézés, a Gutenberg galaxis felől az online univerzum irányába. Gazdálkodási, könyvelési ügyvitelünk zöme is a világháló használatával bonyolódik. Más költségvetési intézményekhez hasonlóan – a beüzemelés időszakának bonyodalmaival megszenvetve – csatlakoztunk a Magyar Államkincstár KIRA rendszerébe.

Lehet, hogy a továbbiakban a beszámoló készítése is korhoz illeszkedőbb lenne digitalizált formában, társulva az Országgyűlés e-ügyintézés-tájékoztatás gyakorlatához?

Gyarmati György

Budapest, 2016. szeptember

A Történeti Levéltár 2015. évi munkájának jogi kereteit továbbra is a 2003. évi III. tv., a 2009. évi CLV. tv., az 1995. évi LXVI. tv. A 2011. évi CXII. tv., a 43/2003. (III. 31.) Korm. rendelet és a Levéltár Szervezeti és Működési Szabályzata határozták meg.

I. A Történeti Levéltár historia domusa, 2015

FEBRUÁR

2015. február 4-én a Történeti Levéltárban tartották a Magyar Levéltárosok Egyesületének „Az év levéltári kiadványa – 2014.” díjátadó ünnepséget. A díjazottakat Cseri Miklós, az EMMI helyettes államtitkára, Réthelyi Miklós volt miniszter, az UNESCO Magyar Bizottságának elnöke és Gyurgyák János, az Osiris Kiadó igazgató-főszerkesztője köszöntötte. A szakmai zsűri döntését az e célból életre hívott testület elnöke, Szögi László ismertette.

Műltfeltárás, kipellengérezés nélkül címmel adott interjút Kónyáné Kutrucz Katalin a 2015. február 25-én megjelent Magyar Nemzetnek.

MÁRCIUS

Kovács Gellért: *Alkonyat Budapest felett – Az embermentés és ellenállás története 1944-1945 c.* kötetét 2015. március 23-án Kovács Tamás, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának főosztályvezető-helyettese mutatta be a Történeti Levéltárban.

Gyarmati György főigazgató és Slachta Krisztina tudományos kutató 2015. március 25. és 29. között részt vett a regensburgi Magyar Intézettel folytatott együttműködési tárgyalásokon. A fő cél az egykori állambiztonsági szervek által megfigyelt emigránsok hagyatékainak összegyűjtése és a hazai kutatók számára hozzáférhetővé tételének megkönnyítése.

ÁPRILIS

2015. április 10-én a Levéltárban mutatták be Germuska Pál: *A magyar középgépipar – Hadiipar és haditechnikai termelés Magyarországon 1945 és 1980 között* c. kötetét. A művet Zsitnyányi Attila, a Gamma Műszaki ZRt. Vezérigazgatója, a Magyar Védelmiipari Szövetség elnöke és Gyarmati György főigazgató méltatta.

Április 17-én szakmai előadást tartott Levéltárunkban az általuk őrzött és kezelt irattípusokról és iratfajtákról Laura Stancu, romániai társintézményünk, a CNSAS Levéltárának vezetője.

MÁJUS

Deák Ágnes: *„Zsandáros és policzájós idők”* – Államrendőrség Magyarországon, 1849-1867 c. kötetét Pajkossy Gábor, az ELTE BTK Új- és Jelenkori Magyar Történeti Tanszékének oktatója mutatta be a Történeti Levéltárban 2015. május 15-én.

Cseh Gergő Bendegúz főosztályvezető képviselte a Levéltárat és tartott előadást a Varsóban 2015. május 20. és 22. között az *Archives in the social environment of the 21st century* c. konferencián.

JÚNIUS

Palasik Mária és Borvendég Zsuzsanna 2015. június 5-én, az Ünnepi Könyvhét keretében a Vörösmarty téren dedikálta *Vadhajtások. A sztálini természetalakítási terv átültetése Magyarországon, 1948-1956* c. kötetét.

A főigazgató és Slachta Krisztina a Levéltár képviseletében vett részt 2015. június 15-17-én a lengyel társintézet 15 éves évfordulójára rendezett ünnepségeken, illetve a „*Reappraisal of Communist Dictatorship. 25 Years of European Experience: Achievements and Failures*” című nemzetközi tudományos konferencián.

A Nemzeti Emlékezet Bizottsága által június 16-án, a Biszku-ügyre is reflektálva, „*Kádár, Biszku, ...? Megtorlás 1956 után*” címmel megrendezett konferencián a titkárságvezető is előadást tartott.

Tudományos együttműködési megállapodást írtunk alá 2015. június 22-én a Veritas Történetkutató Intézettel.

JÚLIUS

A Titkárság szervezésében mintegy 40 fővel, július 6-án meglátogattuk az Országgyűlés Múzeumát.

2015. július 10-én Gyarmati György főigazgató mutatta be az MTA BTK Történettudományi Intézetében Borhi László: *Nagyhatalmi érdekek hálójában – Az Egyesült Államok és Magyarország kapcsolata a második világháborútól a rendszerváltásig* c. kötetét.

SZEPTEMBER

A főigazgató helyettese, a titkárságvezető, a Levéltári Főosztály vezetője és helyettese vesz részt a szeptember 3-án megalakult ún. mágnesszalag bizottság munkájában, amely az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében található adathordozókat vizsgálja. A munka célja, hogy a lehető legpontosabban egészsülhessenek ki azok a levéltári források, amelyek az állampolgárok minél teljesebb információs kárpótlását és a tudományos kutatást is szolgálhatják.

OKTÓBER

Az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága október 14-ei a, Történeti Levéltárban megtartott kihelyezett ülésén jóváhagyólag tudomásul vette 2014. évi beszámolónkat, majd a bizottság tagjai közvetlenül is megismerkedtek az Intézmény tevékenységével.

Az *European Network of Official Authorities in Charge of the Secret Police Files* által szervezett „*A By Any Means. Communist Secret Police and People's Everyday Life*” című nemzetközi kiállítás magyar anyagának előkészítésében, a panel koordinálásában és a kiállítás 2015. október 20-i megnyitásában Palasik Mária képviselte a Levéltárat.

NOVEMBER

2015. november 4-én a Történeti Levéltárban mutatta be két munkatársunk, Müller Rolf és Krahulcsán Zsolt, a *Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből 2. – Az Államvédelmi Osztály 1946-1948.* című kötetét Ötvös István egyetemi docens, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tagja.

A Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archivum között 2015. november 30-án született meg a tudományos együttműködés kérdéseit szabályozó együttműködési megállapodás.

Epizódok a titkok házából – A politikai rendőrség mindennapjai 1956 után címmel tartottunk 2015. november 30-án egész napos tudományos konferenciát, amelyet Gyarmati György főigazgató nyitott meg.

DECEMBER

2015. december 3-án, a szegedi november végi bemutatóját követően, Pók Attila történész, az MTA BTK Történettudományi Intézet tudományos tanácsadója mutatta be Gyarmati György főigazgató és Pihurik Judit, a Szegedi Egyetem adjunktusa által szerkesztett, a *Háborús hétköznapiak hadszíntéren, háttérországban 1939-1945* c. tanulmánykötetét. A 350 oldalas könyv a Magyar Történelmi Társulat 2013-as, Szegeden tartott vándorgyűlésének előadásait foglalja össze.

Pröhle Gergely helyettes államtitkár 2015. december 7-én a Levéltárban mutatta be Baráth Magdolna-Gecsényi Lajos: *Főkonzulok, követek és nagykövetek, 1945-1990* c. kötetét.

Gyarmati György főigazgató 2015. december 8-án *A magyar belpolitika erővonalai a háború befejezése utáni hónapokban* c. alatt előadást tartott a Veritas Történetkutató Intézet és az Országgyűlés Hivatala által az 1945. november 4-i nemzetgyűlési választások 70. évfordulója alkalmából SZABAD VÁLASZTÁS – SZABAD VÁLASZTÁS? című konferencián.

2015-ben nyolc alkalommal került megrendezésre a mind népszerűbb tudományos-ismeretterjesztő programsorozatunk, a Történelmi Kávéház, amelynek háziasszonya továbbra is Palasik Mária osztályvezető volt.

A több éves gyakorlatnak megfelelően 2015-ben is lebonyolítottuk a Történeti Levéltár érdemes munkatársa választást. A december 2-án és 3-án megtartott szavazás eredményeképpen az idei címet Patkó Gáborné, a Titkárság munkatársa nyerte el.

Az ELTE Bölcsészettudományi Kara, a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Nemzetbiztonsági Intézete, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Kodolányi János Főiskola hallgatóinak részvételével, 2015-ben összesen hét alkalommal, mintegy 90 fő tett látogatást a Történeti Levéltárban, ahol a titkárságvezető adott tájékoztatást az Intézmény főbb feladatairól és működéséről.

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság 2015. október 16-án tartott ünnepélyes közgyűlésén a „25 év a magyar rendvédelem-történet szolgálatában” emlékéremben részesítették a Levéltár majd' húsz munkatársát.

A Történeti Levéltári internetes folyóirata, a *Betekintő* ismertsége, olvasottsága továbbra is számottevő. 2015-ben 26.696 látogató 36.821 alkalommal kereste fel a www.betekinto.hu oldalt és ez alatt 75.029 oldalt töltött le.

A Történeti Levéltár munkatársai közül továbbra is többen tevékeny résztvevői a tudományos szakmai közéletnek. A Levéltár főigazgatója, Gyarmati György a PTE egyetemi tanára, az MTA II. Filozófiai és Történettudományi Osztályának és az MTA Történettudományi Bizottságának tagja, a Magyar Történelmi Társulat alelnöke, valamint a *Rubicon* és a *Történelemtanítás* c. folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja. Cseh Gergő Bendegúz főosztályvezető a Magyar Levéltárosok Egyesülete alelnöke, illetve informatikai szekciójának helyettes vezetője, s ezen túl vezető levéltári szakfelügyelő. Okváth Imre főosztályvezető külsős bizottsági tagként továbbra is részt vesz a PPKE BTK és a Károli Gáspár Református Egyetem BTK államvizsga bizottságaiban. Baráth Magdolna a Magyar Történelmi Társulat igazgatóválasztmányának tagja, az ELTE BTK meghívott előadója és az Eszterházy Károly főiskola doktori programjának tagja. Palasik Mária osztályvezető

2011–2016 EU FP 7. Science and Society program keretében meghirdetett Female Empowerment in Science and Technology Academia című project tudományos tanácsadó testület tagjaként workshopon vett részt a dániai Odense – egyetemen. Tóth Eszter főosztályvezető-helyettes levéltári szakfelügyelő. Köbel Szilvia a Károli Gáspár Református Egyetem, Papp István az ELTE BTK, Slachta Krisztina a PTE BTK, Sonnevend Gergely a Semmelweis Egyetem meghívott előadója. Említésre méltó még, hogy Cserényi-Zsitnyányi Ildikó és Müller Rolf szakértőként működött közre a Duna TV, *Így is épült a szocializmus* című dokumentumfilm létrejöttében. Müller Rolf, a Jaffa Kiadó történelmi témájú könyveinek sorozatszerkesztőjeként három könyvbemutatót tartott, és továbbra is megőrizte tagságát a *Múlt-kor* történelmi magazin szerkesztő-bizottságában.

A Történelmi Levéltár 2015. évre jóváhagyott létszáma továbbra is 99 fő volt. A munkatársak közül sikeres közigazgatási szakvizsgát két fő, sikeres közigazgatási alapvizsgát pedig nyolc fő tett. Egy fő ment nyugdíjba és négy munkatárs közszolgálati jogviszonya szűnt meg. Tartós fizetés nélküli szabadságon egy munkatársunk van. Az eltávozott munkatársak státuszai az év folyamán betöltésre kerültek.

II. Iratátadások, iratátvételek

Iratátvételek tekintetében a 2015. év nem hozott kiemelkedő eredményeket. Összességében 3,40 folyóméternyi iratot vettünk át. Emellett 11 CD és DVD, 1 hangszalag, 70 fénykép, 102 hangkazetta és 21 videokazetta került a Levéltár kezelésébe.

Illetékességből az Alkotmányvédelmi Hivaltól az egykori III/II. Csoportfőnökség 18 doboznyi, 2,16 ifm-nyi iratát, illetve a Fővárosi Törvényszék egykor átvilágítási ügyben keletkezett 0,01 ifm-nyi iratát vettük át, amelyet az eddigi gyakorlatnak megfelelően a titkárságvezető és a Levéltári Főosztály vezetője koordinált.

A többi iratot, illetve adathordozót magánszemélyek adták át a Történelmi Levéltárnak.

<i>Iratátadásra kötelezett szervek</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Alkotmány-védelmi Hivatal						3,24	2,16
Belügyminisztérium és szervei	2,22	0,96	0,25				
Információs Hivatal		1,8			40,32		
Katonai Felderítő Hivatal	0,02						
Katonai Biztonsági Hivatal	0,02						
Központi Kárrendezési Iroda			0,6				
Nemzetbiztonsági Szakszolgálat	0,12		0,12		0,12		
Miniszterelnöki Hivatal	0,01						
HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum					20,44		
magánszemély		0,12	0,02		0,37		1,44
Összesen	2,4	2,88	0,99	0	61,25	3,24	3,6

III. Az állampolgári ügyek intézése

A Történelmi Levéltár megalakulásától kezdve eddig összesen 37.496 kérelmet kaptunk. 2015-ben havonta átlag 183 új kérelem érkezett. Kiugróan magas adat csak egy hónapban volt, márciusban 556 új beadványt vettünk nyilvántartásba. Az online kitölthető, és azonnal eljuttatható kérelem továbbra is népszerű az állampolgárok között. Az elmúlt évben 987 fő saját személyére és 593 állampolgár elhunyt hozzátartozójára ebben a formában jutatta el a kérelmet levéltárunkhoz. Összesen tehát a nyilvántartásba vett 2695 kérelemből 1580 online érkezett és 503 volt ismételt.

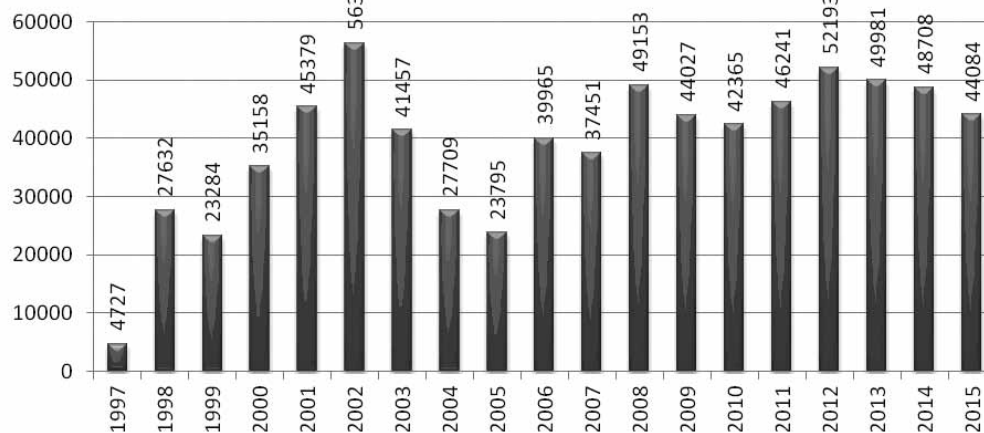
A korábbi években rögzített újrafuttatási kérelmek közül 123 estben tudtunk új iratanyagot átadni a kérelmezőknek 11197 lap) terjedelemben. A kérelmekre küldött nemleges válaszok száma 1838 volt.

Az ügyfelek – egy-két kivételtől eltekintve – kérték a róluk jelentő ügynők azonosítását is. 307 ügyiratban a fedőnéven szereplő hálózati személyeket 608 lap irat átadásával azonosítottunk a kérelmezőknek.

Az év folyamán egyetlen érintett sem élt zároltatási jogával, és csupán 1 ügyfél helyesbítési kérelmét regisztráltunk.

2015-ben összesen 44.084 lap fénymásolatot adtunk át, illetve postáztunk a kérelmezőknek. A levéltár 1997-től mostanáig összesen 73.9633 lap másolat kiadásával szolgálta az egyéni információs kárpótlást.

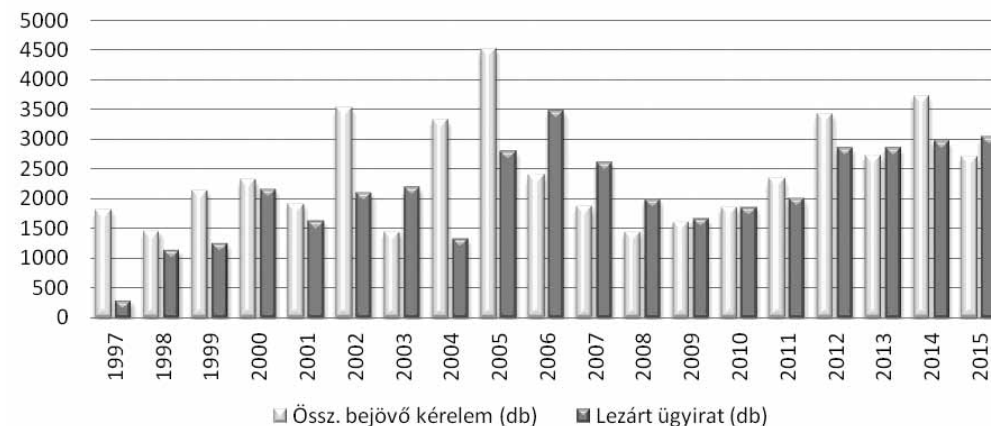
Kiadott iratmásolatok (lap/év)

Az év folyamán az ügyfelek életkorára, egészségügyi állapotára való tekintettel 324 kérelmet emeltünk ki és intéztünk „Sürgős” eljárásban.

Írásban 23-an köszönték meg a Levéltár munkatársainak kutató- és előkészítő munkáját és fejezték ki elégedettségüket az ügyintézővel kapcsolatban és 5 reklamációt tartalmazó levelet vettünk nyilvántartásba.

Bejövő és lezárt ügyiratok aránya (db/év)

A hálózati adatbázisban az év folyamán beérkezett 2092 db új és 503 db újrafuttatott ügyiratnál ellenőriztük az ügyfelek esetleges hálózati érintettségét.

IV. A tudományos kutatók fogadása

Az állampolgári ügyintézés mellett a Levéltár másik igen fontos működési területe a kutató-szolgálat működtetése.

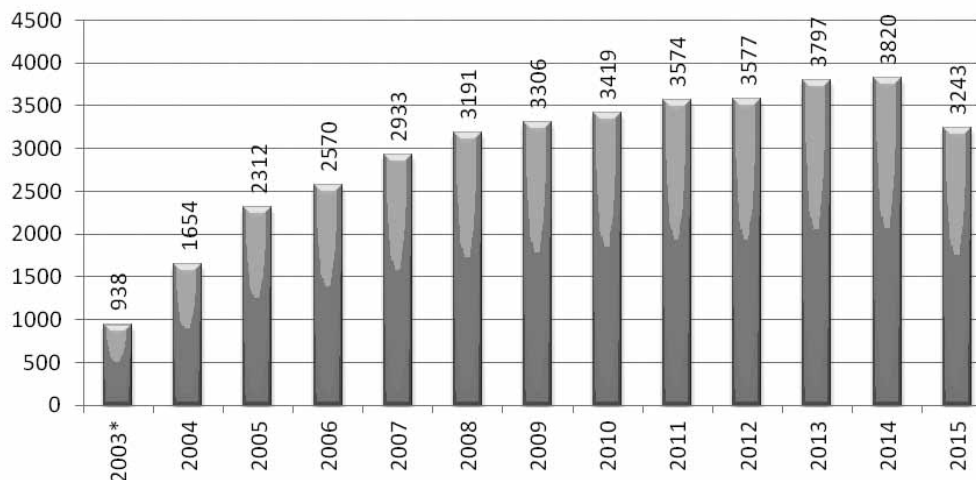
A 2003. novemberi nyitástól kezdve a 2015. év végéig a Levéltár kutató-szolgálatánál 2090 kutató regisztráltatta magát, ők összesen 2486 kutatási témában jelezték a kutatási szándékukat.

2015-ben 185 új kutatási igény érkezett a levéltárhoz, ebből 168 volt az új kérelem, 17 a az ún. kiterjesztés. Ezen felül 4 magánkutató is meglátogatta a Levéltárat. A 185 új kérelem mellett 189 kutatás húzódott át az előző évről, így ebben az évben összesen 374 kutatási témáhozadtunk ki iratokat.

Az elektronikus kutatónapló szerint ténylegesen 358 külső kutató és 16 belső kutató látogatta meg a kutatótermet, tehát összesen 374 kutatót szolgáltunk ki 2015-ben.

Az összes kutatási esetek száma 2015-ben 3 243 alkalom volt.

Kutatási esetek száma (2003-2015)

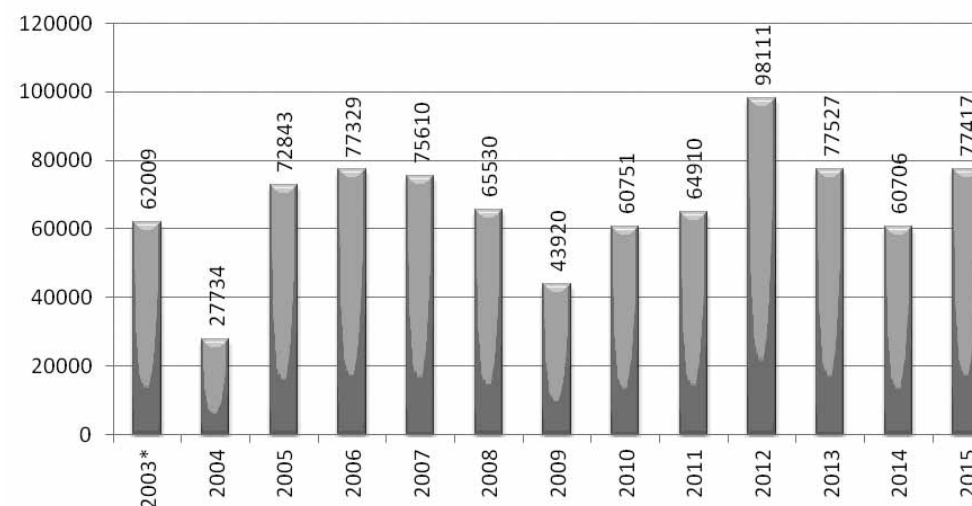

2015-ben 12 külföldi kutatót fogadtunk, közülük 3 nem az Európai Unió valamelyik országából érkezett. Magánkutató 4 volt ebben az évben.

Kutatási kérelmet nem utasítottunk el ebben az évben és minden kutatási témára is találtunk anyagot.

2015-ben 77.417 lap fénymásolatot és 370 digitalizált fotótadtunk ki a kutatóknak. A fénymásolatok közül 1730 lap volt az.

Kutatóknak kiadott másolatok (lap/év)

A Levéltár 2015-ben 3 136 kérelapot vett nyilvántartásba és ez alapján 6328 dossziét, 11.135 lap szálal iratot és 149 doboz működési iratotadtunk ki a kutatóknak.

A referensekre egyenként és átlagosan 42 kutató, 42 kutatási téma és 360 kutatási eset jutott ebben az évben.

A munkatársak összesen 1282 dosszié digitális kutatói példányát készítették el, így ezek az iratok a későbbiekben kikerülnek a „csak helyben olvasható” kutatói forgalomból.

Kutatói kérésre 514 kutatási kérelemhez 762 eredeti nevet és 1419 fedőnevet, összesen 2181 nevet ellenőriztek a hálózati nyilvántartást kezelő munkatársak. Az összes keresésből 646 esetben (30 %-ban) az azonosítás sikeres volt. A kutatók kérésére 1896 oldal fénymásolatot adtunk ki.

A Kutatást Előkészítő Osztály munkatársai napi előkészítő munkájuk mellett 2015-ben is folytatták az adatbázis építését: a kilenc referens összesen 2421 dosszié és 19.517 személy adatait módosította.

V. A levéltári feldolgozó munka

A magyar vonatkozású külföldi állambiztonsági anyagok feltárása terén nem csak Romániával, hanem *Lengyelországgal* kapcsolatban is értünk el eredményeket: itthon befejeztük az egykori Varsói Szerződés tagállamai állambiztonsági szerveinek rendszeres találkozóiról fennmaradt dokumentumok összegyűjtését, digitalizálását és jegyzékelését. Ezeket az anyagokat hamarosan a kölcsönösség jegyében meg tudjuk osztani a társintézményeink munkatársaival, így a közös program tovább szélesítheti az itthon is kutatható, de nem nálunk őrzött források kutathatóságát a közeljövőben. Természetesen ez az intézményközi kooperáció a későbbiekben – kellő finanszírozás esetén – továbbfejleszthető abban az irányban, hogy minden társintézményünkben megkezdjük a magyar vonatkozású anyagok feltárását és lehetőség szerinti digitalizálását.

A levéltári anyag feldolgozásának és használhatóvá tételének rendkívül fontos része az azt keletkeztető szervek intézménytörténetének feltárása és archontológiájának összeállítása. Ezen a területen szintén komoly előrelépéseket hozott a 2015-ös év, hiszen a *Nemzeti Emlékezet Bizottságával* történő kooperációban számos ígéretes projektet sikerült elindítani és részben megvalósítani a Levéltár munkatársainak részvételével.

Az intézményközi kooperáció másik fontos lépése volt tavaly a *Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárával* közösen beadott pályázat a csernobili katasztrófával kapcsolatos forráskiadvány megjelentetésére. A cél az 1986-os katasztrófa 30. évfordulójára emlékező forráskiadvány és honlap előkészítése.

A Történeti Levéltár több úttörő kezdeményezést vezetett be az elmúlt évek során, melyeket a tavalyi évben is továbbfejlesztettünk és/vagy átalakítottunk a mind hatékonyabb szolgáltatások megteremtése érdekében. Az elektronikus kutatóteremben több mint ezer dossziéval többet érhetnek már el a kutatók, mint egy évvel korábban, több száz fotóval bővült a fotóadatbázis, mintegy tízezer oldallal a digitális parancsgyűjtemény és a gyorsabb kiszolgálás

érdekében közel félmillió oldallal több digitális másolattal dolgozhatnak a Levéltár munkatársai.

A levéltár által nyújtott „kényelmi” szolgáltatások közül érdemes kiemelni azt – az év végére megteremtett – lehetőséget, hogy az Intézmény kiadványait már online formában is megrendelhetik az érdeklődők a világ bármely pontjáról, illetve hogy az épületben dolgozó kutatók munkájukhoz ingyenes wifi-szolgáltatást vehetnek igénybe.

2015-ben tovább folytatódott a *Levéltár komplex állományvédelmi programja*, ezen belül pedig az iratok tömeges savtalanítása. A munkafolyamat révén 2015-ben *49.164 fólió iratanyag*, összesen *152 dosszié* savtalanítása, restaurálása történt meg. Ennek keretében megtörtént a száraz tisztítás, rádiózás, portalanítás, a fém alkatrészek eltávolítása, cellux és egyéb ragasztócsíkok eltávolítása mechanikus úton vagy vegyszerrel, íróinták fixálása, szakadások rögzítése, nedves kezelések: savtalanítás-pufferolás, préselés, vasalás, hiányok pótlása, szakadások megjavítása, ragasztás, fűzés, savmentes dossziéba helyezés.

Szintén állományvédelmi okokból az iratoktól több éve különválasztjuk a különböző tárgyi és egyéb mellékleteket. A dossziékból kiemelt iratok, plakátok, újságok, nyomtatványok (*638*), a dossziékból kiemelt filmnegatívok, filmtekercsek (*123*) és hangszalagok (*169*), valamint a dossziékból kiemelt tárgyak (*117*) rendezése, nyilvántartása, tárolásának megoldása, a jegyzék pontosítása történt meg.

A vizes oldatban nem kezelhető iratokat ún. Bookkeeper-eljárással savtalanítottuk összesen *830 fólió*, azaz 2 kötet terjedelemben. (Az ehhez szükséges speciális kezelőanyagot még egy 2013-ban elnyert NKA pályázati támogatás terhére tudta beszerezni a Levéltár.)

Az év során az állományvédelmi műhelyben összesen *2045 db fénykép* restaurálása történt meg (tisztítás, cellux eltávolítása mechanikus úton és vegyszerrel, egyéb ragasztók eltávolítása nedves kezeléssel, préselés, szárítás, savmentes boríték vagy doboz készítése).

Tovább folytatódott az eredeti anyagok kímélését szolgáló digitalizálási és digitális kutatás-előkészítési munka: ennek eredményeként tavaly összesen 1282 dosszié digitális kutatói példányát készítették el az illetékes osztály munkatársai. 2015. december 31-én így már összesen *2959 dossziét* tudunk ebben a formában kutathatóvá tenni.

A Levéltár 2015-ben pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alaphoz a gyűjtemény védelmét szolgáló eszközök beszerzésére. A megítélt 200.000 Ft-os támogatást a restaurátor munkatárs új hőmérséklet- és páramérő berendezés beszerzésére és kalibráltatására, illetve fotótároló tasakok, valamint speciális mikrofilm- és fotótároló dobozok beszerzésére fordította. A pénzügyi és szakmai beszámolót határidőre benyújtottuk az NKA részére.

Állományvédelmi okokból az év második felétől megszüntettük az eredeti fényképanyagok kutatási célokra történő kiadását. A bevezetett új gyakorlat szerint minden önálló, eredeti fényképet a kutatásra való előkészítés során digitalizálunk, és csak egy nyomtatott verziót adunk ki a kutatóknak.

2015-ben a rendezések nagyobb része a már elkezdett projektekhez kapcsolódott. Az internálási kartonok rendezése az iratanyag későbbi feldolgozása miatt vált szükségessé, illetve a rendezés révén a kartonok a kollégák számára is elérhetővé váltak. A rendezések másik része a restauráláshoz, digitalizáláshoz kapcsolódott, illetve azok elvégzése állományvédelmi okokból vált szükségessé, így a tervezett munka egy része háttérbe szorult.

Ellenőrző rendezést négy állagnál végeztük, illetve három állagnál a digitalizálásra való előkészítés is megtörtént. A 2.5.1. BM Internálási kartonok, évköre: 1945-1950 (1953); mennyisége: 27 láda (6,48 ifm); a 2.5.3. BRFK Internálási kartonok, évköre: 1945-1950 (1953), mennyisége: 25 láda (6,00 ifm).

2016-ban a feldolgozó munka a kartonok névmutatózásával folytatódik. Bár a kartonok esetében elvileg ellenőrző rendezést végeztünk, a gyakorlatban nagyrészt darabszintű rendezésre volt szükség, mivel a kartonok eredeti rendje még a levéltárba adás előtt felborult.

Az internálási kartonokból az adatrögzítők összesen *52 ládát (12,48 iratfolyómétert)* rendeztek. A rendezés után az iratanyagot digitalizálásra is előkészítettük, pagináltuk, és *135.574 oldalt* számoztak le.

2015-ben tovább folytattuk a honlapunkon is elérhető parancsgyűjtemény bővítését, amelynek célja egy, a pertinencia elve alapján létrejövő digitális gyűjtemény kialakítása. Ennek a programnak a keretében ellenőrző rendeztünk a 4.2. Parancsgyűjtemény c. fondból az 1968-1979 között keletkezett *20 doboznyi (2,40 ifm)* normát.

2015-ben tovább folytattuk a raktári jegyzékkel nem rendelkező iratanyagok feltárását, illetve a 4.12. Rehabilitációs kérelmekkel kapcsolatos, 1956-1996 évkörű iratok ellenőrző rendezését, mivel ez utóbbi esetben csak egy pontatlan átadás-átvételi jegyzék állt rendelkezésre. Az ellenőrző rendezést követően új raktári jegyzék készült az iratanyaghoz. Ennek terjedelme *21 doboz és 1 láda (2,70 ifm)* volt.

Az Alkotmányvédelmi Hivataltól átvett 18 doboznyi (2,16 ifm) iratanyagot alapszinten kellett rendezni, vagyis rendszertanilag több fondba, különböző állagokba kellett őket besorolni. Mindemellett folytattuk a 2.5.8. állagba elhelyezett különböző szervezeti egységekbe tartozó iratok szétválogatását. 2015-ben 15 doboznyi (1,80 ifm) 1946-1949 között keletkezett ügyiratot válogattunk szét. *Alapszinten összesen 33 doboz, 3,96 ifm* iratanyagot rendezése történt meg.

Az Alkotmányvédelmi Hivataltól 2015-ben átvett iratanyagból az alapszintű rendezés után a 3.1.1. állagba besoroltuk a Beszervezési dossziékat és a 2.8.2.2. BM III/II. Csoportfőnökség szigorúan titkos állományú alkalmazottak személyi és illetmény gyűjtőit beillesztettük a már rendezett iratok közé. A 2.5.8. Kényszerintézkedésekkel kapcsolatos iratok alapszintű rendezése után a szétválogatott 15 doboznyi (0,80 ifm) iktatott ügyiratot középszinten is rendeztük. *Összesen tehát 65 dobozt, 24 ládát és 5 kötetet (14,29 ifm)* rendeztünk középszinten.

A tavaly végzett darabszintű rendezések egyfelől a 2015-ben beérkezett iratokhoz, másfelől a digitalizálás és restaurálás előkészítéséhez kapcsolódtak.

Összesen 14 dobozt (1,68 ifm), 17 dossziét (8912 oldalt), 45 tételt (1518 oldalt), 58 mappát, 2385 fájlt, 13 db Videó Hi8-as kazettát, 9 db CD-t ill. DVD-t, 8 db videokazettát rendeztünk darabszinten.

A raktári jegyzékeket a kutatóteremben számítógépen és az adatvédelmi szabályokat figyelembe véve az interneten is elérhetővé tettük.

2015-ben különböző megkeresésekre tematikus jegyzékeket is készítettünk. A lengyel társszerv kérésre összeállítottunk egy jegyzéket a lengyel vonatkozású iratokról, amely tartalmazta az iratok rövid összefoglalását. Ezen felül készítettünk egy jegyzéket az emigrációra vonatkozó dossziékról is.

2015-ben 880 doboznyi irathoz, 1 láda kartonhoz, 14 kötethez, összesen 106,48 ifm-nyi irathoz, 1 dossziéhoz (891 folió), 70 darab fényképhez, 14,45 GB-nyi digitális irathoz (44 mappa, 1930 fájl), készítettünk segédletet.

Naprakészen vezettük a fondtörzskönyvet. Az elvégzett belső levéltári munkáknak megfelelően aktualizáltuk a fonddossziékat és az előírásoknak megfelelően kezeltük az e-Archívum adatbázisát, illetve 2015-ben is külön vezettük a fond- és állagjegyzéket és a gyarapodási naplót.

2015-ben is megtörtént az újonnan beérkezett 48 dosszié, és a 26 darab „SZT” tiszti személyi, illetmény dosszié adatainak rögzítése.

A Levéltár központi adatbázisa (ABTLINFO) egyszerre szolgál levéltári segédletként, ügyfél- és kutatószolgálati nyilvántartásként és az előkészítő munkálatokat támogató, munkafolyamat-követő számítógépes programként. Ebben az adatbázisban 2015 során *13.702* esetben *rögzítettünk új neveket, 23.028* esetben pedig módosítottuk a korábban bevitteket.

2015. december 31-én *201.086 dosszié/ügyirat*, valamint *824.540 személy* adatai szerepeltek az adatbázisban.

A Levéltár kiemelt feladatai közé tartozik a veszélyeztetett állapotú és/vagy gyakran használt iratanyag digitalizálása és elektronikus másolati példányok biztosítása. Ez tekinthető egyszerre állományvédelmi, segédlet-készítési és

informatikai feladatnak is. Az év során továbbra is a kutatói és állampolgári ügyek, illetve igények élveztek elsőbbséget, javarészt ezeket a dossziékat készítettük elő digitalizálásra. Az év során összesen *483.715 oldalnyi* levéltári anyagot szkenneltünk és töltöttünk be a központi adatbázisba, vagyis közel kétszer annyit, mint egy évvel korábban. (Ebben a kiugróan magas értékben szerepelnek azok az anyagok is, melyeket a korábbi években szkenneltünk be, de csak most tudtuk megteremteni annak lehetőségét, hogy az adatbázisba is betöltsük őket.) A Levéltár központi adatbázisában így 2015. december 31-én már *2.605.834* oldalnyi digitális iratmásolat állt az előkészítők rendelkezésére.

2015-ben is folytattuk az állambiztonsági parancsok adatbázisának építését összesen *699* dokumentumot (belügyi parancsot, utasítást, ügyrendet stb.) OCR-ezett *8899* oldal terjedelemben. Ezeket fokozatosan tesszük elérhetővé online formában a **www.abparancsok.hu** cím alatt. Az elkészült iratanyagból *410* dokumentumot (1968-ig) a honlapunkra is, ezzel az ott elérhető források száma az év végére elérte az *1150*-et.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságával kötött egyezmény alapján folytattuk az 1956-1962 közötti időszak állambiztonsági vezetői életpályájának feldolgozását. 2015. december végére *280* személy adatlapját készítettük el.

Az iratokban található fényképanyag rendkívüli történeti értéket képvisel és kutatói szempontból is rendkívül népszerű. A feldolgozó munka során összesen *470* új fotó került az adatbázisba, mely így jelenleg már összesen *15.372 fénykép* adatait tartalmazza, melyből *2485 fénykép az interneten* keresztül bárki számára elérhető. Az év során *71* darab hangszalag digitalizálása, majd mp3 formátumban való tárolásra történt meg. A digitalizált hanganyagból *53* felvételt átgépeztünk.

Igyekeztünk a Levéltár ismertségét az egyik legnépszerűbb információs csatornán, a Facebookon keresztül is szélesíteni, ezért rendszeres kapcsolatot tartottunk az itt érdeklődő állampolgárokkal és kutatókkal is. 2015-ben a Levéltárnak itt több mint háromezer „kedvelője” volt.

VI. A tudományos feldolgozó munka

A Történeti Levéltár 2015. évi tudományos tevékenysége – továbbra is – a Levéltár működését szabályozó törvényi előírásoknak megfelelően az állambiztonság/államvédelem témaköreit érintő történettudományi kutatásokra, az eredmények publikálására, valamint az alaptevékenységet segítő könyvtári és hagyatéki anyagok feldolgozására koncentrált.

A feltáró munka már a korábban meghatározott témakörökben (intézmény- és szervezettörténet, kitelepítés, állambiztonság és társadalom) folytatódott, bizonyos hangsúlybeli eltolódásokkal. Domináns területté az állambiztonság és társadalom témakör vált, ennek keretében vált intenzívebbé a kutatásokra az egyházak és a politikai rendőrség közötti viszonyrendszeréről, a falusi társadalom megtöréséről, a hatvanas évektől fellendülő idegenforgalom állambiztonsági ellenőrzéséről, az ügynökhálózatok működéséről, összetételéről. Befejeződtek az NDK-ban dolgozó magyar állampolgárok és a Stasi magyarországi tevékenységét, valamint a kitelepítés főbb jellemzőit feltáró kutatások. Folytatódott a volt szocialista országok titkosszolgálati közötti együttműködést feltárni igyekvő vizsgálódás, egyelőre a magyar–román kapcsolatokra fókuszálva. A fentebb említett területek mellett az elmúlt évben vette kezdetét az 1945–1955 közötti gazdasági perek számbavétele és elemzése, a fontosabb szerepet betöltő állambiztonsági vezetők politikai életrajzainak elkészítése, a katonai titkosszolgálatok 1956–1990 közötti szervezettörténetének és vezetői állományának összeállítása. Megkezdődtek a „Dokumentumok a politikai rendőrség történetéből 3. A BM Államvédelmi Hatóság 1948–1949” című forráskiadvány kiadásra történő előkészületi munkálatai.

A TUDOMÁNYOS FŐOSZTÁLY KUTATÁSI EREDMÉNYEIT 10 ÖNÁLLÓ KIADVÁNYBAN TETTÉK KÖZRE:

– Borvendég Zsuzsanna: *Újságírásnak álcázva. A Nemzetközi Újságíró Szervezet Magyarországon.* Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Budapest, 2015.

- Borvendég Zsuzsanna–Palasik Mária: *Vadhajtások. A sztálini természet-átalakítási terv átültetése Magyarországon, 1948-1956.* Napvilág Kiadó, Budapest, 2015.
- Takács Tibor: *Káderbiztonsági szolgálat. Védett vezetők és az állambiztonság a Kádár-korszakban.* Hamvas Béla Kultúrakutató Intézet, Budapest, 2015.
- Takács Tibor: *Az állambiztonság ügynökhálózata 1989-ben.* Hamvas Béla Kultúrakutató Intézet, Budapest, 2015.
- Baráth Magdolna–Gecsényi Lajos (szerk.): *Főkonzulok, követek és nagykövetek 1945–1990.* MTA BTK Történettudományi Intézet, Budapest, 2015.
- Cserényi-Zsitnyányi Ildikó: *A politizált gazdasági rendőrség. A Gazdaságrendészeti Osztály 1945-1948.* NEB, Budapest, 2015.
- Jobst Ágnes: *A Stasi működése Magyarországon. A keletnémet és a magyar állambiztonság kapcsolata 1955–1989.* Jaffa Kiadó, Budapest, 2015.
- Köbel Szilvia: *A politikai szabadságjogok korszakai Magyarországon 1945-től napjainkig.* Gondolat Kiadó–Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, Budapest, 2015.
- Krahulcsán Zsolt–Müller Rolf (szerk.): *Az Államvédelmi Osztály (ÁVO).* In *Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből 2.* ÁBTL–L’Harmattan Kiadó, Budapest, 2015.
- Papp István: *Szemek a láncban. Játzmák a magyar állambiztonság történetében.* Jaffa kiadó, Budapest, 2015.

Ezen túlmenően a munkatársak – különböző szakmai és népszerűsítő kiadványokban – 51 állambiztonsági–politikatörténeti tanulmányt, közleményt, népszerűsítő cikket és recenziót jelentettek meg. A fentebb közölt publikációk mellett 24 hazai és 7 külföldi konferencián adtak számot legújabb kutatási eredményeikről. A Tudományos Főosztály november 30-án szervezett tudományos konferenciát „*Epizódok a titkok házából. A politikai rendőrség mindennapjai 1956 után*” címmel.

A tudományos kutatások és az eredmények publikálásán túlmenően továbbra is kiemelt figyelmet fordítottunk a Levéltár tevékenységének, a feltárt dokumentumok oktatási és közművelődési célú bemutatására. Ennek kere-

tében tovább folytatódott a *Történelmi Kávéház* havi rendszerességgel jelentkező előadássorozata.

2015 nyarán nyílt meg a Mindszenty József születésének évfordulója alkalmából összeállított emlékkiállítás a Levéltár ügyfélvárójában.

A fentebb ismertetett tevékenységek mellett továbbra is fontos feladat volt a Levéltár alaptevékenységét segítő könyvtári- és gyűjteményi anyagok feldolgozása, a már működő adatbázisok, bibliográfiák folyamatos bővítése és kiegészítése. A könyvtár naprakészen regisztrálta és vezette a levéltár munkatársainak megjelentetett publikációit, az ezeket tartalmazó *Publikációs-adattárat*, és folyamatosan bővítette az *Állambiztonsági–bibliográfiát*.

A hagyatékok, gyűjtemények területén tovább folyt a fotótár rendezése és tartalmi feltárása. Újabb 193 fotót illesztettünk be – feldolgozás után a Levéltár adatbázisába. A Makra–hagyatékba tartozó *Nemzetőr* című emigráns időszaki kiadvány 35 évfolyama került feldolgozásra.

A Történeti Levéltár internetes folyóiratának, a *Betekintő* számainak szerkesztésében a Tudományos Főosztály részéről Krahulcsán Zsolt főszerkesztőként, Papp István pedig szerkesztőként vett részt.

A nemzetközi együttműködés területén két nagy témakörben volt érintett az intézmény. A társintézmények alkotta Network keretében, a német BSTU és a lengyel IPN irányításával és finanszírozásával megvalósult „*A By Any Means. Communist Secret Police and People’s Everyday life*” nemzetközi kiállítás magyar anyagának előkészítésében, a munkák koordinálásban és a kiállítás megnyitásban (2015. október 20.) Palasik Mária képviselte a Levéltárat. Folytatódott a *romániai társintézménnyel (CNSAS)* közös, különböző témaköröket felölelő kutatási együttműködés, melynek során 3000 oldal terjedelmű anyag került digitális formában a Levéltárba.

VII. Gazdálkodás

A Levéltár 2015. évre jóváhagyott költségvetésének kiadási előirányzata 760.800 ezer forint, melyből a támogatás mértéke 755,8 millió forint, a tervezett bevétel 5 millió forint volt. A feladat ellátására a 2015. évi engedélyezett létszámkeret 99 fő volt.

AZ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA (MILLIÓ FORINTBAN)

Megnevezés	2014. tény	2015. eredeti ei.	2015. tv-i mód ei.	2015. módosított ei.	2015. tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Kiadás	720,5	715,1	715,1	778,3	770,9	106,0	99,04
Ebből: személyi	409,7	421,5	421,5	432,7	426,7	104,0	98,61
Munkaadókat terhelő járulékok	118,2	116,3	116,3	123,2	123,2	104,23	100,0
Dologi kiadások	159,9	164,3	164,3	163,2	161,8	101,0	99,14
Egyéb működési c.kiadás	5,1	0	0	0,5	0,5	9,80	100,0
Beruházás	26,0	58,7	58,7	57,1	57,1	219,61	100,0
Lakáskölcsön nyújtás	1,6	0	0	1,6	1,6	100,0	100,0
Bevétel	15,5	5,0	5,0	9,8	9,8	63,0	100,0
Támogatás	713,6	755,8	755,8	759,2	759,2	106,0	100,0
Előirányzat maradvány	9,2	-	-	9,2	7,4	80,0	80,0
Létszám (fő)	99	99	99	99	99	100,0	100,0

A *személyi juttatás* eredeti előirányzata 421.500 ezer forint, a módosított előirányzat 432.664 ezer forint, a teljesítés 426.744 ezer forint.

A NÖVEKEDÉSRE A FEDEZETET NYÚJTOTTA:

- céltartalékból kompenzációra a 1206/2015. (IV. 9.) Korm. határozat alapján +2,669 millió forint,
- NKA-tól elnyert pályázatból +480 ezer forint,
- előző évi kötelezettségvállalással terhelt előirányzat-maradványból +8,075 millió forint,
- munkaadókat terhelő járulékokra átcsoportosítás –60 ezer forint.

Az előirányzat maradványa *5,92 millió forint*, melyből 216 ezer forint a kompenzáció maradványaként kötelezettség-vállalással terhelt és a 2015. december havi illetménnyel kifizetésre került. 5,696 millió forint a cafeteria keretében igényelt BKV bérletek és utalványok megvásárlására lekötött, kötelezettségvállalással terhelt maradvány, valamint 8 ezer forint reprezentációs kiadás, mely szintén kötelezettségvállalással terhelt.

A *munkaadókat terhelő járulékok* eredeti előirányzata 116,3 millió forint, a módosított előirányzat 123,179 millió forint, a teljesítés 123,121 millió forint volt.

A NÖVEKEDÉSRE FEDEZETET BIZTOSÍTOTT:

- a kompenzáció kiegészítés járulék részéből +721 ezer forint,
- többletbevételből +1,735 millió forint,
- dologi kiadásokból +4,664 millió forint,
- személyi juttatásról +59 ezer forint.
- A 48/2013. (II. 21.) Korm. rendelet 4. § alapján a szociális hozzájárulási adó befizetése miatt dologi kiadásra -473 ezer forint,
- előző évi maradványból +56 ezer forint,
- NKA-tól elnyert pályázatból +117 ezer forint került átcsoportosításra.

A járulékok maradványa 58 ezer forint, mely kötelezettségvállalással terhelt.

A *dologi kiadások* eredeti előirányzata 164,3 millió forint, módosított előirányzata 163,198 millió forint volt, a teljesítés 161,814 millió forint volt.

A NÖVEKEDÉSRE FEDEZETET NYÚJTOTT:

- az előirányzat maradványból kötelezettség-vállalással terhelt összeg +699 ezer forint,
- az NKA pályázatból +803 ezer forint,
- a többletbevételből adódó +443 ezer forint,
- személyi juttatásból a számlázott szellemi tevékenység fedezetére +3 ezer forint,
- beruházási kiadásból +1,549 millió forint,
- dologi kiadásokból munkaadókat terhelő járulékokra –4,666 millió forint,

– nyújtott lakáskölcsönből visszafizetett részből számlavezetési díjra +67 ezer forint került átcsoportosításra.

A dologi kiadás 2015. évi maradványa 1,384 millió forint, mely kötelezettségvállalással terhelt.

Az engedélyezett előirányzat szinten tartását a tudatos, költség-hatékony beszerzésekkel, valamint az előretervezésekkel oldottuk meg. Nagy figyelmet fordítottunk a gépkocsi üzemanyag használatának normán belül tartására is. Folytattuk az előző években megkezdett folyóirat, szakmai és egyéb anyagok, készletek takarékos beszerzését.

Az épület állagmegóvása érdekében 2015 folyamán reparáltattuk a tetőteret. A II. emeleti folyosón és a lépcsőházban kicseréltük a szőnyeget. A zavar-talan munkavégzés figyelembevételével, a nyári leállási időszakban történt meg a belső udvari homlokzat renoválása és egyéb belső terek (oszlopos terem, lépcsőház, iroda) festése.

Egyéb működési célú kiadások eredeti előirányzata 0 millió forint, módosított előirányzata 473 ezer forint, a teljesítés 473 ezer forint volt.

A 48/2013. (II. 21.) Korm. rendelet 4. § alapján a szociális hozzájárulási adó befizetése miatti kötelezettség a munkaadókat terhelő járulékokról +473 ezer forint került átcsoportosításra.

Az intézményi beruházási kiadások eredeti előirányzata 58,7 millió forint, módosított előirányzata 57,151 millió forint, melyből a teljesítés 57,151 millió forint volt.

A csökkenés a dologi kiadások fedezetére –1,549 millió forint került átcsoportosításra.

Informatikai eszközök beszerzésére, illetve fejlesztésére 29 millió forintot fordítottunk. Az egyre gyakoribb rendszerességgel meghibásodó, s ezáltal magas karbantartási költséget igénylő gépjárművet lecseréltük egy újra, mely 4 millió forintba került. Az elavult légtechnikai rendszer korszerűsítésére 19 millió

forintot költöttünk, mely az irattárakban lévő iratanyagok biztonságos hő- és páratartalom fenntartásához elengedhetetlen volt. A raktárhelyiségek „Salgó” polcozására, beépített szekrények készítésére, egyéb kis értékű eszközök beszerzésére 5 millió forintot használtunk fel.

Az intézményi beruházás előirányzaton előirányzat maradvány nem keletkezett.

A Levéltár 2015. évben felújítási kiadási előirányzattal nem rendelkezett, ilyen irányú kiadásai nem voltak.

Felhalmozási célú támogatási kölcsön nyújtás államháztartáson kívülre (lakáskölcsön) eredeti előirányzata 0 ezer forint, módosított előirányzata 1,625 millió forint, melyből a teljesítés 1,625 millió forint volt. A Levéltár már nem tervezhet ilyen jogcímen előirányzatot, csak a már kint lévő kölcsönállományból a dolgozók által visszafizetett törlesztő részleteket fordíthatja újbóli folyósításra. 2015-ben 3 munkatársunknak tudtunk segíteni. 425 ezer forint az előző évi maradványból, kétszer 600 ezer forint pedig a befolyt részletekből került kifizetésre.

Intézményi működési bevételek eredeti előirányzata 5 millió forint, a módosított előirányzat 7,161 millió forint, a teljesítés 7,161 millió forint volt. Többletbevételből +1,735 millió forint a munkaadókat terhelő járulék előirányzatra, 426 ezer forint dologi kiadásokra lett átcsoportosítva.

Működési célú támogatás előirányzata 1,4 millió forint, mely az NKA pályázatból elnyert összeg.

Felhalmozási bevétel előirányzata 17 ezer forint, mely a Levéltárban lefolytatott selejtezés után, a dolgozók által megvásárolt eszközök ellenértéke volt. A többletbevétel a dologi kiadások fedezetére történt átcsoportosítás.

Felhalmozási célú átvett pénzeszköz előirányzata 1,267 millió forint, mely a dolgozóknak folyósított lakáskölcsön támogatás törlesztő részleteiből befolyt összeg. Ezen előirányzatban keletkezett többletbevétel az új támogatások kifizetésére került átcsoportosításra.

Finanszírozási bevételek eredeti előirányzata 755,8 millió forint, módosított előirányzata 768,445 millió forint, a teljesítés 768,445 millió forint volt.

A támogatás előirányzat növekedés a 1206/2015. (IV. 9.) Korm. határozat alapján kompenzációra és járulékeinak fedezetére kapott +3,39 millió forint többlettámogatás, valamint a 2014. évi 9,255 millió forint előirányzat maradvány felhasználása.

Nemzeti Kulturális Alaptól 1,2 millió forint a *Betekintő* internetes folyóirat 2015. évi megjelentetésére, valamint 200 ezer forint a gyűjtemény védelmét szolgáló eszközök beszerzésére fordítottuk. Az elnyert támogatások a pályázati kiírásnak megfelelően lettek felhasználva.

A 2014. évi előirányzat-maradvány főbb jogcímei:

Kötelezettség-vállalással terhelt előirányzat-maradvány: 9,255 millió forint (személyi juttatások: 8,075 millió forint, munkaadókat terhelő járulék 56 ezer forint, dologi kiadások 699 ezer forint, dolgozói lakáskölcsön 425 ezer forint).

Kötelezettség-vállalással nem terhelt előirányzat maradvány nem volt.

A 2015. évi előirányzat-maradvány főbb jogcímei:

Kötelezettség-vállalással terhelt előirányzat-maradvány: 7,362 millió forint (ebből: személyi juttatások: 5,920 millió forint, munkaadókat terhelő járulék 58 ezer forint, dologi kiadások 1,384 millió forint).

Kötelezettség-vállalással nem terhelt előirányzat maradvány nem volt.

A Levéltárnak kincstári vagyonhasznosításból származó bevétele nem volt. Az intézmény vállalkozási tevékenységet nem folytat.

A beszámolót a szervezeti egységek anyagai alapján összeállította: Bikki István

A Történeti Levéltár munkatársainak válogatott publikációs jegyzéke, 2015

ARGEJÓ ÉVA

Tanulmány gyűjteményes kötetben

„Angol az útlevelem, de magyar a büszkeségem”. Cs. Szabó László londoni emigrációs évei a magyar állambiztonsági szervek tükrében. In *Hely, identitás, emlékezet*. Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2015. 277–300.

BANDI ISTVÁN

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

Egyház és társadalom viszonyának koercitív változásai a második világháború végétől az ötvenes évek kezdetéig benedekrendi életképek tükrében. In *Az egyház társadalma – a társadalom egyháza. Egyház és társadalom Közép- és Kelet-Európában a 20. században*. Szerkesztette: Bánkúti Gábor, Nagy Mihály Zoltán. Pécs, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, 2015. (Seria Historiae Dioecesis Quinqueecclesiensis) 191–216.

A magyar hírszerzés kísérletei a katolikus egyház vezetőinek befolyásolására a 60-as, 70-es évek fordulóján. In *Az egyház hatalma – a hatalom egyháza. A közép-kelet-európai egyházi vezetők felfogása az állam és az egyház kapcsolatáról 1945 és 1989 között*. Szerkesztette: Nagy Mihály Zoltán, Zombori István. Budapest, Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközössége, 2015. 47–60.

Tanulmány folyóiratban

Memento 1945–1947. Adalékok a magyar-román határszakasz második világháború utáni történetéhez. *Levéltári Közlemények*, Különszám: 1945 – *Korszakhatár?* 311–330.

Idegen nyelvű írás

Încercarea de destructurare a Bisericii Romano-Catolice – un pas în procesul comunizării Ungariei postbelice. In *Stalinizare și destalinizare*. București, Evoluții instituționale și impact social – Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, 2015. 338–346.

Fordítás

Cristina Petrescu – Dragoş Petrescu: A vitatott forradalom, Az 1989. december 16–22-i román forradalom. *Betekintő*, 2015/1. http://www.betekinto.hu/2005_1_bandi

BARÁTH MAGDOLNA

Szerkesztett kötet

Főkonzulok, követek és nagykövetek, 1945–1990. Társszerkesztő: Gecsényi Lajos. Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2015. 305.

Tanulmány gyűjteményes kötetben

A szovjet parasztság tragédiája: kollektivizálás és „kuláktalanítás”. In *Állami erőszak és kollektivizálás a kommunista diktatúrában.* Szerkesztette: Horváth Sándor, Ö. Kovács József. Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2015. 325–334.

Tanulmány folyóiratban

„Önök mostantól független országok vezetői!” Szovjet csapatkivonás Magyarországról. *Századok*, 2015/1. 121–165.

Népszerűsítő cikk

Nincs külön nemzeti út. Magyarország betagozása a szovjet rendszerbe. *Rubicon*, 2015/4. 34–41.

Recenzió

Lengyel, magyar „két jó barát”. A magyar–lengyel kapcsolatok dokumentumai. (Recenzió) *Századok*, 2015/5. 1320–1322.

BIKKI ISTVÁN

Tanulmány gyűjteményes kötetben

Az ellenségkép megjelenése a korai Kádár-korszakban az országgyűlés ülésein, 1957–1958. In *Szorosadtól Rijekáig. Tanulmányok Bősze Sándor emlékére.* Szerkesztette: Mayer László, Tilcsik György. Budapest, Magyar Levéltárosok Egyesülete – Megyei és Városi Levéltárak Vezetőinek Tanácsa, 2015. (A Magyar Levéltárosok Egyesületének kiadványai, 14.) 359–363.

BORVENDÉG ZSUZSANNA

Önálló tudományos könyv

Újságírásnak álcázva. A Nemzetközi Újságíró Szervezet Magyarországon. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2015. (NEB Könyvtár) 182.

Tudományos könyv társszerzővel

Vadhajtások. A sztálini természetátalakítási terv átültetése Magyarországon, 1948–1956. Társszerző: Palasik Mária. Budapest, Napvilág Kiadó, Budapest, 2015. 226.

Tanulmányok folyóiratban

Újságírók a Kádár-rendszer titkosszolgálatában. *Szakmai Szemle*, 2015/2. 14–31.

A médiacár nagy titka. Siklósi Norbert és az általa irányított vállalatok titkosszolgálati háttere. *Hitel*, 2015/6. 90–107.

CSERÉNYI-ZSITNYÁNYI ILDIKÓ

Szerkesztett kötet

A politizált gazdasági rendőrség. A Gazdaságrendészeti Osztály, 1945–1948. Budapest, Nemzeti Emlékezet Bizottsága, 2015. 279. (NEB Könyvtár)

GYARMATI GYÖRGY

Szerkesztett kötet

Háborús hétköznapiak hadszíntéren, háttérországban – 1939–1945. Szerk: Gyarmati György – Pihurik Judit. MTT – Kronosz Kiadó – ÁBTL, Budapest – Pécs, 2015.

Kor/Társ panoráma. Tanulmányok a 70 éves Vonyó József tiszteletére. Szerk: Eröss Zsolt – Gyarmati György. Kronosz Kiadó – MTT – ÁBTL, Pécs – Budapest, 2015.

~~*Szakadatlan állampolgári és kutatói érdeklődés. Beszámoló az ÁBTL 2014. évi tevékenységéről.* ÁBTL, Budapest, 2015.~~

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

Tevőleges és mulasztásos embertelenség. Hol kezdődnek, milyenek és meddig tartanak a háborús hétköznapiak? In: *Háborús hétköznapiak hadszíntéren, háttérországban – 1939–1945.* Szerk: Gyarmati György – Pihurik Judit. MTT – Kronosz Kiadó – ÁBTL, Budapest – Pécs, 2015. 13–36.

Kalandtúrák egy baljós napon. Sztori – crossover – history. In: *Kor/Társ panoráma.* Tanulmányok a 70 éves Vonyó József tiszteletére. Szerk: Eröss Zsolt – Gyarmati György. Kronosz Kiadó – MTT – ÁBTL, Pécs – Budapest, 2015. 107–131.

Választási „reakciós elemek” 1949-ben – országosan és Somogy megyében.
In: *Szorosadtól Rijekáig Tanulmányok Bősze Sándor emlékére*. Szerk: Mayer László – Tilcsik György. MLE, Budapest, 2015. 331-338.

Tanulmányok folyóiratokban

Népfront-tojásokból reakciós rántotta – à la ÁVH. (Egy választás Magyarországon – kétfajta eredménnyel – 1949-ben.) *Betekintő*, 2015. 2. sz. www.betekinto.hu

Impériumváltás 1945 – avagy csöbörből vödörbe. *Korunk*, 2015. 5. sz. 53–62.
„Közénk valók, hozzánk tartoznak.” Kettős migráció Magyarország keleti és nyugati határán, 1988–1989 folyamán. *Forrás*, 2015. 7-8. sz. 97–109.
„A fegyverszünet ... nem vet véget a háborús állapotnak.” *Korunk*, 2015. 10. sz. 67-72.

Egy hazugságtákolmány tündöklése és bukása. Rajk–Tito-perek Magyarországon, 1948-1956. *Rubicon*, 2015. 10. sz. 44-53.

Idegen nyelvű munka

Glanz und Sturz einer Lügenschmiede. Rajk–Tito-Schauprozesse in Ungarn 1948-1956. In: *Sowjetische Schauprozesse in Mittel- und Osteuropa*. Hrsg. Csaba Szabó. Institut für Ungarische Geschichtsforschung in Wien, Wien, 2015. S. 51-79.

JOBST ÁGNES

Önálló kötet

A Stasi működése Magyarországon. A keletnémet és a magyar állambiztonság kapcsolata 1955-1989. Budapest, Jaffa Kiadó, 2015. 344.

Tanulmányok folyóiratban

A vasfüggöny utolsó áldozatai. *Betekintő*, 2015/4. http://www.betekinto.hu/2015_4_jobst

„Melyik a párt politikája?” Magyarország csatlakozása a Genfi Menekültügyi Egyezményhez – és a keletnémet menekültügy. *Kommentár*, 2015/5. 67–79.

Forradalmi helyzet alakult-e ki Magyarországon 1989-ben? Magyarország stabilitása NDK-szemmel. *Betekintő*, 2015/2. http://www.betekinto.hu/2015_2_jobst

A Stasi operatív csoportja Magyarországon – és a „Balaton-brigád”. *Betekintő*, 2015/1. http://www.betekinto.hu/2015_1_jobst

KÖBEL SZILVIA

Önálló kötet

A politikai szabadságjogok korszakai Magyarországon 1945-től napjainkig. Budapest, Gondolat Kiadó – Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2015. 302.

Tanulmány folyóiratban

A vallási közösség jogállása. *BUKSZ – Budapesti Könyvszemle*, 2014/4. 329.

Idegen nyelvű munka

Bestrebungen zur Änderung von Gesetz Nr. IV des Jahres 1990 über die Gewissens- und Glaubensfreiheit sowie über die Kirchen in den Jahren von 1990 bis 2010. *Glossa Iuridica*, 2015/1–2. 198–224.

KIS-KAPIN RÓBERT

Tanulmány folyóiratban

Egy Afrika-vadász Győrökön. Gróf Széchenyi Zsigmond kitelepítésének története.

Északipart Magazin, 2015. 102–106.

KRAHULCSÁN ZSOLT

Szerkesztett kötet

Az Államvédelmi Osztály 1946–1948. Társszerkesztő: Müller Rolf. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L’Harmattan Kiadó, 2015. (Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből, 2.) 404.

Recenzió

Kódfejtés. (Szekér Nóra – Riba András László: A Nagy Imre-kód. Nagy Imre újratemetésének politikai dimenziói, Lakitelek, Antológia Kiadó, 2014.) *Kommentár*, 2015/5. 110–116.

MÜLLER ROLF

Szerkesztett kötet

Az Államvédelmi Osztály 1946–1948. Társszerkesztő: Krahulcsán Zsolt. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L’Harmattan Kiadó, 2015. (Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből, 2.) 404.

Önálló kiadványokban közreműködés

Varga Krisztián: *Ellenség a baloldalon. Politikai rendőrség a Horthy-korszakban*. Budapest, Jaffa Kiadó, 2015. (Sorozatszerkesztő)

Sümei György: *1956 plakátjai (1956–2006)*. Budapest, Corvina Kiadó, 2015. (Képgyűjtés és képszerkesztés)

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

Ünnepel az ÁVH. Születéstől a halálig. In *Jeles napok, jeltelen ünnepek a diktatúrában. Pillanatképek a kommunista emlékezetpolitika valóságából*. Szerkesztette: Székér Nóra, Nagymihály Zoltán. Lakitelek, Antológia Kiadó, 2015. 77–93.

Az államvédelem testközelben. Az erőszak helye és módszerei a politikai rendőrségen 1945–1956. In *A test a társadalomban*. Szerkesztette: Gyimesi Emese, Lénárt András, Takács Erzsébet. Budapest, Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület, 2015. 307–317. (Rendi társadalom – polgári társadalom 27.)

Az Magyar Államrendőrség Államvédelmi Osztályának szervezettörténete (1946. október – 1948. szeptember). In *Az Államvédelmi Osztály 1946–1948*. Szerkesztette: Krahulcsán Zsolt, Müller Rolf. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2015. (Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből 2.) 11–48.

Tanulmány folyóiratban

Ellopott és száműzött pillanatok. A politikai rendőrség vidékképei. *Forrás*, 2015/11. 93–105.

OKVÁTH IMRE

Recenzió

Szakály Sándor: A 2. vkf. osztály. *Magyar Napló*, 2015/12. 21–23.

ORGOVÁNYI ISTVÁN

Tanulmány folyóiratban

Az Államvédelmi Hatóság Határőrség felderítő osztályának megszervezése és tevékenysége 1950 és 1956 között. *Betekintő*, 2015/1./2. http://www.betekinto.hu/2015_1_orgovanyi http://www.betekinto.hu/2015_2_orgovanyi

PALASIK MÁRIA

Önálló könyv társszerzővel

Vadhajtások. A sztálini természetátalakítási terv átültetése Magyarországon 1948–1956. Társszerző: Borvendég Zsuzsanna. Budapest, Napvilág Kiadó, 2015. 226.

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

Politikai gyilkosságok 1945-ben – értelmezési lehetőségek. In *1944/45: Társadalom a háborúban. Folytonosság és változás Magyarországon*. Szerkesztette: Horváth Sándor, Bódi Zsombor. Budapest, MTA Történettudományi Intézet, 2015. 171–191.

A „világtörténelem szemtanúi” – magyar egyetemisták az összeomló náci Németországban. In *Háborús hétköznapiak hadszíntéren, hátországban, 1939–1945*. Szerkesztette: Gyarmati György, Pihurik Judit. Pécs – Budapest, Magyar Történelmi Társulat – Kronosz Kiadó – Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2015. 261–285.

Tanulmányok folyóiratban

„Lehetetlen, hogy a város legdöntőbb részében ezrével lakjanak a régi rendszer elszánt hívei...” A budapesti kitelepítések politikai háttere és levelezénylése, 1951–1953. *Századok*, 2015/6. 1363–1395.

A Judittá változott János, avagy Rákosi Mátyás jócselekedete. *Betekintő*, 2015/4. http://www.betekinto.hu/2015_4_palasik

A Budapest Táncpalotától a bécsi boncasztalig. A Lapusnyik-ügy – avagy egy titkosszolga disszidálása és halála a kádári konszolidáció kezdetén. *Betekintő*, 2015/2. http://www.betekinto.hu/2015_2_palasik

PAPP ISTVÁN

Önálló kötet

Szemek a láncban. Játzmák a magyar állambiztonság történetében. Budapest, Jaffa Kiadó, 2015. 292.

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

A szellem napvilága In *Lámpást adott-e az Úr kezünkbe?* Szerkesztette: Pogrányi Lovas Miklós. [H.n.], Kárpát-Ifjúsági Egyesület, 2015. 54–57.

Györffy István és a népi tehetségmentés ügye. In *A Jászkunság tudósai*. 2. kötet. Szerkesztette: Örsi Julianna. Szolnok, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület, 2015. 44–49.

A népszolgálat formái a magyar népi mozgalom történetében In *Népszolgálat. A közösségi elkötelezettség alakváltozatai a magyar kisebbségek történetében*. Szerkesztette: Bárdi Nándor, Filep Tamás Gusztáv, Lőrincz D. József. Pozsony, Kalligram Kiadó, 2015. 91–113.

Falusi ügynökök. Informátorok a falusi társadalom és az állambiztonság szorításában. In *Állami erőszak és kollektivizálás a kommunista diktatúrában*. Szerkesztette: Horváth Sándor, Ö. Kovács József. Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2015. 227–256.

Tanulmány folyóiratban

A szövetkezeti kocsmá és a nőtanács irodája, avagy találkozási–lakások egy Békés megyei faluban. *Betekintő*, 2015/3. www.betekinto.hu/2015_3_papp

Népszerűítő cikkek

Az én hősi Illyés Gyula. *Múlt-kor*, 2015/2. 146.

A népiek és a radikalizmus a Horthy-korszakban. *Rubicon*, 2015/2. 4–19.

Recenziók

Népi író a nagy vízen túl. – Hosszú, forró nyár. Válogatás – Kovács Imre írásaiból és leveleiből. Szerkesztette: Kovács András. *Népszabadság*, 2015. november 28–29. 279. szám Hétféje melléklet 14.

Ö. Kovács József: Vidéki Magyarország 1945–1970. Dokumentumok – földről, hatalomról, emberi sorsokról. *Századok*, 2015/5. 1322–1326.

Szabad-e a történelem? – A történelem műhelye. Szerkesztette Kovács Kiss Gyöngy. *Népszabadság*, 2015. október 24–25. 249. szám Hétféje melléklet 14.

Károlyi Gyula uradalmától az állami gazdaságok – főigazgatóságáig. Izinger Pál életútja az uradalmak világából a XXI. századba. *Kommentár*, 2015/5. 106–109.

PETRÁS ÉVA

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

Kísérletek, kudarcok és kontinuitás a szociális kérdés értelmezésében. Nagy Töhötöm útja a KALOT-tól a kommunizmus felé. In *Az egyház társadalmi – a társadalom egyháza. Egyház- és társadalom Közép- és Kelet-Európában a 20. században*. Szerkesztette: Bánkuti Gábor, Nagy Mihály Zoltán. Pécs, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, 2015. 231–242.

A magyar kereszténydemokrácia útja Európa szívébe. In *Út Európa szívébe 1953–2009; A Kereszténydemokrata Képviselőcsoport és az Európai Néppárt története az Európai Parlamentben*. Szerkesztette: Kiss Mária Rita. Budapest, Barankovics István Alapítvány, 2015. 789–803.

A kereszténydemokrácia eszmétörténete Magyarországon a kezdetektől 1949-ig. In *Út Európa szívébe 1953–2009. A Kereszténydemokrata Képviselőcsoport és az Európai Néppárt története az Európai Parlamentben*. Szerkesztette: Kiss Mária Rita. Budapest, Barankovics István Alapítvány, 2015. 695–713.

„Álarcok mögött”: Nagy Töhötöm élete. In *Litterarum radices amarae, fructus dulces sunt. Tanulmányok Adriányi Gábor 80. születésnapjára*. Szerkesztette: Klestenitz Tibor. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2015. 365–372.

„Álarcok mögött”: Nagy Töhötöm élete. In *Litterarum radices amarae, fructus dulces sunt. Tanulmányok Adriányi Gábor 80. születésnapjára*. Szerkesztette: Klestenitz Tibor. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2015. 365–372.

Tanulmányok folyóiratban

„Álarcok mögött”: Nagy Töhötöm élete. *Századok*, 2015/1. 203–212.

A kereszténydemokrácia eszmétörténeti előzményei Magyarországon. *Studia Vincentiana*, 2015/1. 83–100.

Barankovics István és a Demokrata Néppárt a demokrácia utóvédharcában. *Hét Hárs*, 2015/ 1–4. 52–59.

Szociális törekvések és A Szív. <http://www.barankovics.hu/cikk/multunk-jelene/a-ke-t-vilaghaboru-kozti-szocialis-torekvesek-es-a-sziv>

Idegen nyelvű munkák

Menšiny v hľadáčkú národnostnej politiky maďarskej komunistickéj strany po 2. svetovej vojne. Príklad nemeckej a slovenskej menšiny. In *Pamät národa. Ročník*, 2015/2. 3–12.

Die Rezeption der kirchlichen Soziallehre durch die katholische Intelligenz in Ungarn. In *Ungarn-Jahrbuch 2014–2015*, Verlag Ungarisches Institut. (Megjelenés előtt)

SLACHTA KRISZTINA

Tanulmány gyűjteményes kötetben

A „szocialista mezőgazdaság” kialakítása és működése az NDK-ban. In *Állami erőszak és kollektivizálás a kommunista diktatúrában*. Szerkesztette: Horváth Sándor, Ö. Kovács József. Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2015. 349–355.

Tanulmány folyóiratban

Német–német migráció a 20. század második felében. *Forrás*, 2015/7–8. 63–76.

Kutatási jelentés

Nyaráló ügynökök. *Így kutattunk mi!* A Nemzeti Kiválóság a Konvergencia Régióban Program ösztöndíjasainak tudományos cikkeiből. TÁMOP-4.2.4-A/2-11/1-2012-0001: Cikkgyűjtemény, 1. köt. 188.

SOÓS MIHÁLY

Tanulmány gyűjteményes kötetben

Március 15. jelentősége. In *Március 15.* Szerkesztette: Szigethy Gábor. Budapest, Magyar Közlöny Lap-és könyvkiadó. 2015. (Nemzeti Könyvtár, 43.) 305–307.

SZ. KOVÁCS ÉVA

Tanulmány folyóiratban

Törökországi levelek. Egy diplomata jelentései, 1957–1961. *Betekintő*, 2015/4. http://www.betekinto.hu/2015_4_sz_kovacs

TAKÁCS TIBOR

Szerkesztett kötetek

Káderbiztonsági szolgálat. Védett vezetők és az állambiztonság a Kádárkorszakban. Hamvas Béla Kultúrakutató Intézet, Budapest, 2015. 194. http://hamvasintezet.hu/uploads/assets/files/takacs_kader_1.pdf

Az állambiztonság ügynökhálózata 1989-ben. Hamvas Béla Kultúrakutató Intézet, Budapest, 2015. 238. http://hamvasintezet.hu/uploads/assets/files/takacs_allambiztonsag.pdf

Tanulmányok gyűjteményes kötetben

Egy holttest élete (1956–). In *A test a társadalomban.* Szerkesztette: Gyimesi Emese, Lénárt András, Takács Erzsébet. Budapest, Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület, 2015. (Rendi társadalom – polgári társadalom 27.) 93–104.

Önéletrajzok. A helyek szerepe a III/III-as vezetők önéletrajzaiban. In *Hely, identitás, emlékezet.* Szerkesztette: Bögre Zsuzsanna, Keszei András. Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2015. 259–276.

Tanulmányok folyóiratban

A Weidemann-ügy, 1961. Sport, hatalom és állambiztonság a korai Kádárkorszakban. *Aetas*, 2015/4. 5–21.

Egyszerű történet. A „Tanya” fedőnevű K-lakás, 1968–1980. *Betekintő*, 2015/1. http://betekinto.hu/2015_1_takacs

Recenzió

Kecskeméti változások feketén-fehéren. Rigó Róbert: Elitváltások évtizede Kecskeméten (1938–1948). ÁBTL – Kronosz, Budapest – Pécs, 2014. *Betekintő*, 2015/3. http://betekinto.hu/2015_3_takacs

Idegen nyelvű munka

Them and us: Narratives of agents from the Kádár era. *Hungarian Historical Review*, 2015/1. 144–170.

UNGER GABRIELLA

Tanulmányok folyóiratban

Az ügynök hét élete, I. (Kaiser János és a Külső Csoport). *Betekintő*, 2015/1. http://www.betekinto.hu/2015_1_unger

Az ügynök hét élete, II. (Az „Aczél”-„Rónai”-„Szirom” Akciócsoport). *Betekintő*, 2015/2. http://www.betekinto.hu/2015_2_unger

VÖRÖS GÉZA

Tanulmány gyűjteményes kötetben

Mindszenty József és az államvédelem, 1945–1949. In *Hűséggel az egyházhoz és a történelmi magyar hazához. Tanulmánykötet Mindszenty József pappá szentelésének 100., esztergomi érseki kinevezésének 70., valamint halálának 40. évfordulójára.* Budapest, Hittel a Nemzetért Alapítvány, 2015. 231–240.

Tanulmányok folyóiratban

Egyházüldözök arcképcsarnoka. Az egyházakkal szembeni elhárítás vezetői 1945–1956. I. rész. *Betekintő*, 2015/1. http://www.betekinto.hu/2015_1_voros

Egyházüldözök arcképcsarnoka. Az egyházakkal szembeni elhárítás vezetői 1945–1956. II. rész. *Betekintő*, 2015/2. http://www.betekinto.hu/2015_2_voros

„Nem kívánja elhagyni az országot...” (Mindszenty megfigyelése az amerikai követségen, 1956–1971). *Vasi Szemle*, 2015/5. 859–876.

B E T E K I N T Ő

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti
Levéltárának internetes folyóirata

